

squameus in spiram tractu se colligit anguis.
 adde tot egregias urbes operumque laborem, 155
 tot congesta manu praeruptis oppida saxis
 fluminaque antiquos subter labentia muros.
 an mare quod supra memorem, quodque adluit infra?
 anne lacus tantos? te, Lari maxime, teque,
 fluctibus et fremitu adsurgens Benace marino? 160
 an memorem portus Lucrinoque addita claustra
 atque indignatum magnis stridoribus aequor,
 Iulia qua ponto longe sonat unda refuso
 Tyrrhenusque fretis immittitur aestus Auernis?
 haec eadem argenti riuos aerisque metalla 165
 ostendit uenis atque auro plurima fluxit.
 haec genus acre uirum, Marsos pubemque Sabellam
 adsuetumque malo Ligurem Volscosque uerutos
 extulit, haec Decios Marios magnosque Camillos,
 Scipiadas duros bello et te, maxime Caesar, 170
 qui nunc extremis Asiae iam uictor in oris
 imbellem auertis Romanis arcibus Indum.
 salue, magna parens frugum, Saturnia tellus,
 magna uirum: tibi res antiquae laudis et artem
 ingredior sanctos ausus recludere fontis, 175
 Ascraeumque cano Romana per oppida carmen.
 Nunc locus aruorum ingeniis, quae robora cuique,
 quis color et quae sit rebus natura ferendis.
 difficiles primum terrae collesque maligni,
 tenuis ubi argilla et dumosis calculus aruis, 180
 Palladia gaudent silua uiuacis oliuae:
 indicio est tractu surgens oleaster eodem
 plurimus et strati bacis siluestribus agri.
 at quae pinguis humus dulcique uligine laeta,
 quique frequens herbis et fertilis ubere campus, 185
 qualem saepe caua montis conualle solemus